

2 /

Daghaver i Randers

I Jennumparken i Randers har beboere lejet nyttehaver siden 1990. Randrusianere med forskellig etnisk baggrund dyrker grøntsager og blomster og mødes med deres naboer i "Daghaverne".

Daghaverne er en grøn perle i et område, som før i tiden kaldtes "Randers' Chicago" på grund af sociale problemer.

Arvid og Ali mødes i haverne. Arvid bor i det gule hus i baggrunden (Jennumparken) og kan se ned i haverne fra sit køkkenvindue.

2 / Daghaver i Randers

↑ Grethe (th.) på 84 år er flyttet til Randers for få år siden. Hun har fået nye bekendte i haverne, for eksempel Betty (tv.).

↵ Æbler fra haven.

"Jeg var ansat ved en maskinfabrik, der hedder Bosal Secura. Når jeg kom hjem om eftermiddagen, godt træt af at have stået under sådan nogle ovenlysvinduer, så var min tur direkte op ad havegangen. Og hvad var så mere skønt, end at gå herop og få sig en kop kaffe og få rystet al det af sig" ARVID, BEBOER

2 /
Daghaver i
Randers

Havernes historie

Nyttehaverne opstod i kølvandet på ballade og utryghed i området. Randers kommune stillede et stykke ubenyttet jord til rådighed for beboere, mod at de vedligeholdte det. I begyndelsen var det kun tilladt at have dyrket jord. Men gradvist begyndte beboerne at bygge stakit mellem haverne, anlægge små terrasser og tage egne havemøbler med.

Skridt for skridt fik haverne et mere personligt præg, og beboerne skabte et sted, hvor de både kunne dyrke grøntsager og blomster, slappe af og mødes med venner og familie. Med tiden er haverne blevet klassificeret som kolonihaver og er umiddelbart fredet for kommunale byggeprojekter.

Haven, som Arvid og hans kone Bente har lejet i 24 år. Haven er en væsentlig årsag til, at de er blevet boende i Jennumparken i så mange år.

Ali i sin have, som han har haft i fire år.
Han og hans familie er næsten selvforsynende
med grøntsager. ↘

😊 "Vi er herovre en hel del
nationaliteter og aldrig har jeg
følt, at der er forskel på, om du er
grøn eller gul eller hvad fanden du er.
Herovre (i haven) er vi bare fælles,
samlet"

ARVID, BEBOER

↙ Betty i sin have. Hun er der næsten hver
dag i sommerhalvåret.

2 /
Daghaver i
Randers

Private haver og fælles plads

Daghaverne rummer 17 nyttehaver a 130 kvadratmeter. Nogle haver dyrkes af flere i fællesskab, andre af passionerede enkeltpersoner, som bruger megen tid i haven. Tre haver er blevet dyrket af de samme beboere i over 20 år. Men hver sæson er der også beboere, som opgiver deres have, og overlader den til andre, enten fordi de er nye og bliver overraskede over, hvor meget arbejde en have kræver, eller fordi der sker forandringer i deres liv, som betyder, de nedprioriterer haven.

Alle haverne har et individuelt præg. Nogle beboere dyrker kun grøntsager, andre har mange blomster.

Beboerne har lavet en krog i læ, hvor de mødes og drikker kaffe eller griller. ↘

2 / Daghaver i Randers

Haverne adskilles af et lavt stakit af træ, så der er megen snak mellem have-naboer. Der er også anlagt fællesarealer, blandt andet en fælles plads, hvor alle kan mødes. Beboerne skiftes til at vedligeholde fællesområderne.

↗ Haven, som Inge og hendes søster lejer.

😊 "Det kniber for os at slå græsset, så det er Arvid så flink at gøre for os. Til gengæld serverer vi en sommerfrokost for Arvid og Bente i haven." INGE, BEBOER

Hver sæson køber beboerne de frø og planter, de vil bruge, men nogle bytter også med hinanden for at få ny inspiration. På fællesarealerne er der blandt andet æbler og kastanjer, som alle har glæde af.

2 /
Daghaver i
Randers

Organisering

Hver havelejer betaler 75 kroner om måneden i ti måneder. Pengene bruges til fælles udgifter, som indkøb af en fræser eller plæneklipper. Indkøb af fælles redskaber, tømning af kompost samt vedligeholdelse af fællesarealer er opgaver, havelejerne tager sig af i fællesskab. Når det er nødvendigt, afholder de et koordinerende "havemøde".

Administrationen af haverne står "*Aktivitetsforeningen i Jennumparken*" for. Det er en frivillig forening, der organiserer aktiviteter i området. Aktivitetsforeningen står for det årlige regnskab, administrerer ventelisten til haverne og indskrifer eller opsiges lejere.

Der er også én fra foreningen, som holder øje med, at alle haver bliver vedligeholdt. Hvis en have misligholdes over en længere periode, giver aktivitetsforeningen lejeren en advarsel i form af et gult kort og en besked om at bringe sin have i orden. Hvis det ikke sker, bliver man opsagt.

Se video fra Randers

Arvid Jensen har været med i Daghaveerne fra begyndelsen. Her fortæller han om livet i haverne.

Ali Juanmiry har været i Danmark siden 2006. Han fortæller om at være en del af havefællesskabet.

Kirsten Stougaard voksede op på landet og er glad for naturen. Hun fortæller om, hvad hendes have betyder for hende.

Anbefalinger fra Randers

✓ Formulér enkle regler, så det er tydeligt, hvad der forventes af en havelejer, både i egen have og på fællesområder. Overvej især overgangen mellem haven og fællesområdet – hvem står for eksempel for arealet umiddelbart uden for haven?

✓ Organisér procedurerne for, hvordan man bliver lejer, og for hvordan og hvornår man kan opsiges, hvis man misligholder sin have.

✓ Skab gode rammer på fællesarealerne; særligt vigtige er borde og bænke, hvor lejerne kan mødes, skure til fælles opbevaring af redskaber og et organiseret kompostsystem, så alle kan komme af med deres haveaffald på en ordentlig måde.

✓ Daghaverne er anlagt på kommunal jord og var i princippet midlertidige. I dag har de eksisteret i 24 år. Overvej, om noget lignende er muligt i jeres område.